

Ratatoimitus

rautatiealueen merkitsemiseksi

Ratatoimitus rautatiealueen rajan määrittämiseksi eli rajaamistoimitus tehdään silloin, kun rautatiealueen ulkoraja on epäselvä tai kun rautatien alueella on aiemmin tapahtunut levenemistä.

Rajaamistoimituksessa merkitään maastoon kiinteistön ja valtion omistaman rautatiealueen raja. Kyse ei ole nykyisen rautatiealueen leventämisestä, vaan olemassa olevan rautatiealueen rajojen merkitsemisestä.

Tavallisesti rautatiealueen raja merkitään maastoon rautatiehankkeen yhteydessä, jolloin rautatiealue otetaan haltuun. Rautateiden osalta on kuitenkin usein tapahtunut teknisistä syistä vähäistä alueen leventymistä, jota ei ole rajan muuttumisen osalta käsitelty maanmittaustoimituksessa.

Asia vireille radanpitäjän aloitteesta

Radanpitäjänä toimii Liikennevirasto, joka myös vastaa toimituskustannuksista. Rajaamistoimitusta hakee Liikennevirasto, mutta myös maanomistaja voi hakea toimitusta.

Toimituksesta vastaa Maanmittauslaitos, joka määrää tehtävään toimitusinsinööriin. Toimituksen tekee lunastustoimikunta, jonka muodostaa toimitusinsinööri ja tarvittaessa kaksi kunnanvaltuuston valitsemaa uskottua miestä.

Toimituksen osapuolia eli asianosaisia ovat radanpitäjä ja maanomistajat. Lunastustoimikunta päättää asioista kuultuaan asianosaisia.

Asiat päätetään toimituskokouksissa

Toimituksessa pidetään yksi tai useampi kokous, joista tiedotetaan kutsukirjeillä sekä usein myös sanomalehdessä. Toimituskokouksissa asianosaisilla on mahdollisuus tuoda esiin näkökantojaan. Kokouksiin ei ole välttämättä osallistua, ja maanomistaja voi käyttää myös asiamiestä.

Toimitusinsinööriin voi ottaa yhteyttä myös kokousten välillä. Toimituksiin kuuluvat asiat käsitellään ja päätetään kuitenkin aina kokouksessa.

Maastotyöt, kuten rautatiealueen paalutus maastoon, ovat osa toimitusta. Niiden aikataulusta ja sisällöstä tiedotetaan joko etukäteen tai niiden suorittamisesta kerrotaan toimituskokouksessa. Ennen toimituskokousta on hyvä käydä tutustumassa maastossa kiinteistön kohdalle rakennettuihin rajapyykkeihin ja -paaluihin. Kokousten yhteydessä voidaan tehdä myös maastokatselmuksia.

Rajat selviksi maastoon ja kartalle

Toimituksessa merkitään rautatiealueen raja maastoon sekä tehdään toimituskartta ja muut asiakirjat. Rautatiealue paalutetaan siten, että rautatiealueeseen kuuluvat kaikki radan rakenteet. Ulkoreunan merkitsemisen periaatteet selostetaan toimituksessa.

Rautatiealueen rajan määrittämisen yhteydessä on usein selvitettävä myös radasta pois päin lähteviä kiinteistöjen välisiä rajoja. Ratatoimituksen yhteydessä käydään pääsääntöisesti kuitenkin vain rautatiealueen ulkoraja.

Rajaamistoimituksen päätteeksi kiinteistörekisteriin viedään tieto rautatiealueesta ja saatetaan kiinteistöjen pinta-alat rautatiealueen osalta ajan tasalle.

Suoja- ja näkemäalueet

Toimituksen yhteydessä merkitään toimituskartoille sekä kiinteistörekisteriin rautatiehen liittyvät suoja- ja näkemäalueet. Näihin mahdollisesti liittyvät korvauskysymykset ratkaistaan tarvittaessa toimituksessa.

Maksettavat korvaukset

Toimituksessa määrätään korvaukset niissä tapauksissa, joissa rautatiealue on aiemmin leventynyt alkuperäisestä leveydestään. Korvauksia maksetaan muun muassa maapohjasta. Lunastustoimikunta selvittää aina viran puolesta, onko leviämistä tapahtunut. Yleensä kysymys on vähäisestä leventymisestä. Jos maanomistajalla on leventymiseen liittyviä asiakirjoja, karttoja tai muita dokumentteja, ne on hyvä ottaa mukaan toimituskokoukseen.

Vaikka korvaukset määrätään viran puolesta, on asianosaisella oikeus tehdä oma korvausvaatimuksensa. Mahdollinen korvausvaatimus on asian käsittelyn kanalta hyvä toimittaa jo ennen toimituskokousta toimitusinsinööriin, joka voi pyytää vastineen toimituksen hakijalta. Päätöksen korvauksista tekee lunastustoimikunta täyden korvauksen periaatteen mukaisesti.

Asianosaisella on myös oikeus saada korvaus välttämättömistä edunvalvontakustannuksista, kuten toimituskokouksista johtuvista matkakustannuksista, mahdollisista ansionmenetyksistä tai asiamiehen palkkiosta.

Toimituspäätöksiin voi hakea muutosta valittamalla maa-oikeuteen.

Hyötyä radanpidolle ja maanomistajalle

Kun toimitus on saanut lainvoiman, Maanmittauslaitos tekee siitä merkinnät kiinteistörekisteriin ja arkistoi syntyneet asiakirjat ja kartat pysyvästi. Asianosaiset saavat otteet toimituskartasta ja asiakirjoista.

Rajaamistoimituksesta on hyötyä sekä radanpitäjälle että maanomistajalle. Toimituksen jälkeen kumpikin tietää hallitsemansa maa-alueen rajat ja osaa toimia omalla alueellaan. Kiinteistöjen pinta-aratiedot ovat tarkentuneet rautatiealueen osalta, ja toimituksessa tarkentuneet pinta-aratiedot on viety kiinteistötietojärjestelmään.